

POLONYA'DAN
USTALAR
POLONYA FİLM OKULUMASTERS FROM
POLAND
POLISH FILM SCHOOL

Polonya-Türkiye diplomatik ilişkilerinin 600. yıldönümünde Pera Film, Polonya Cumhuriyeti'nin İstanbul Başkonsolosluğu işbirliğiyle, Polonya'dan dört olağanüstü yönetmenin yedi filmiyle benzersiz bir program sunuyor: Andrzej Wajda, Jerzy Kawalerowicz, Wojciech Has ve Roman Polanski. *Polonya'dan Ustalar: Polonya Film Okulu* 1950'lerin sonu 1960'ların başı arasında, son derece önemli bir sinema olan Polonya sinemasının gelişimini inceliyor.

Özellikle 1956-1981 yılları arasında, Komünist rejim ideolojik baskısını yumuşattığında, Polonya film endüstrisi, yönetimin propagandaya yönelik taleplerini büyük oranda duymazdan gelmeyi ve halkın yanında durmayı başardı. Polonya sinema tarihindeki en önemli iki sanatsal akımın ortaya çıkışı da bu dönemde oldu - 1956-1961 "Polonya Okulu" ve 1975-1981 "Ahlaki Kaygı Sineması". Polonya sineması, II. Dünya Savaşı'nın yıkıntıları arasında yeşerdi ve film endüstrisi millileştirildi. "Film Polski", film endüstrisinin bütün alanlarında; prodüksiyon, dağıtım, sinemalar ve eğitimde yer aldı. 1945'ten sonraki sosyo-ekonomik durum sayesinde film yönetmenleri, yazarlar, şairler ve ressam gibi özel bir statü kazandı.

"Polonya Film Okulu" terimi ilk kez 1954'te film eleştirmeni Aleksander Jackiewicz tarafından kullanıldı; Jackiewicz, "Polonya sanatının büyük geleneğine layık bir Polonya Film Okulu" nun ortaya çıkacağını umduğunu söylüyordu. Polonya Film Okulu, İtalyan yeni gerçekçi yönetmenlerinden derin bir biçimde etkilenmiş, resmi niteliği olmayan bir grup Polonyalı film yönetmeni ve senaryo yazarı için kullanılan bir terim. Akım, Polonya'daki liberal değişimlerden yararlanarak Polonya tarihinin II. Dünya Savaşı ve Nazi işgali dönemindeki zorluklarını ele aldı. En önemli konuları arasında eski "Vatan Ordusu" askerleri kuşağı ve savaş sonrası dönemde, Nazi toplama kampları ve Varşova Ayaklanması gibi ulusal trajediler yer alıyordu. Yaşanan siyasal değişimler, grubun yakın dönem Polonya tarihi hakkında daha açık konuşmasına olanak sağladı.

Polonya film endüstrisi kırk yıl boyunca büyüdü, özellikle de 1955-1965 yılları arası, sinema tarihi açısından bir dönüm noktası oldu; Polonya Film Okulu'nu oluşturan Andrzej Wajda, Andrzej Munk, Jerzy Kawalerowicz ve Wojciech Has bu dönemde ilk filmlerini yaptılar. Polonya Film Okulu yalnızca yerleşik konuları ve estetiği ele almakla kalmadı, ideolojiyle ulusal konuların deneysel bir görsel biçimle birleştiği, kendine özgü formlar da buldu, böylece tutarlı bir birlik, "auteur" sinemasına uygun bir anlatım biçimi yarattı.

On the occasion of the 600th anniversary of Poland-Turkey diplomatic relations, Pera Film in collaboration with the Consulate General of the Republic of Poland in Istanbul, presents a unique selection of seven films, from four exceptional Polish directors: Andrzej Wajda, Jerzy Kawalerowicz, Wojciech Has, Roman Polanski. The program *Masters from Poland: Polish Film School* explores works from late 1950s to early 1960s and the intense development of a remarkable cinema: the cinema of Poland.

Especially during the years 1956-1981, once the Communist regime had softened its ideological rigour, the Polish film industry succeeded in avoiding, for the most part, the propaganda demands of the authorities and standing on the

side of the people. It was during this period that the two most important artistic currents in the history of Polish cinema developed - the "Polish School" of 1956-1961 and the "cinema of moral anxiety" of 1975-1981.

Polish cinema flourished out of the ruins left by the Second World War. Following the example of the USSR, Poland's film industry was nationalized. The state-owned company, "Film Polski" operated in all of the different sectors of the film industry including production, distribution, cinemas and training. The socio-economic situation from 1945 onwards had the effect of giving filmmakers a very special status, similar to that accorded to writers, poets and painters. This happened well before the emergence of the notion of "auteur theory" that was championed by the founders of the New Wave in France.

The term Polish Film School was coined in 1954 by critic Aleksander Jackiewicz who; expressed a hope that there would emerge, a "Polish film school worthy of the great tradition of our art". Polish Film School refers to an informal group of Polish film directors and screenplay writers, which were under profound influence of the Italian neo-realists. The school took advantage of the liberal changes in Poland, depicting, the difficulty of Polish history during World War II and Nazi occupation. Among the most important topics was the generation of former Home Army soldiers and their role in post-war Poland and the national tragedies like the Nazi concentration camps and the Warsaw Uprising. The political changes allowed the group to speak more explicitly of the recent history of Poland.

The Polish film industry prospered for four decades and the years between 1955 and 1965 following the release of the first few films directed by Andrzej Wajda, Andrzej Munk, Jerzy Kawalerowicz and Wojciech Has, all of whom formed the Polish Film School became pivotal moments in the history of cinema. The Polish School not only explored the established topics and aesthetics, but also found their own unique forms, where the ideology and national connotations embraced experimental visual style, creating a cohesive unity, an auteurist cinematic expression.

KANAL
CANAL

Yönetmen Director Andrzej Wajda
Oyuncular Cast Teresa Izewska,
Tadeusz Janczar, Wlenczyslaw
Glinski, Tadeusz Gwiazdowski,
Stanislaw Mikulski
Polonya Poland 96', 1957.
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

1944'te Nazilere karşı gerçekleştirilen Varşova Ayaklanması'nın son günlerini unutulmaz bir canlılıkta anlatan Kanal, 1957 Cannes Film Festivali'nde jüri

özel ödülünü paylaştı (*Yedinci Mühür*'le) ve Wajda'yı uluslararası alanda yeni ve önemli bir sinema yeteneği konumuna getirdi. Wajda'nın ikinci filmi -ve

savaş üçlemesinin ikinci bölümü- titizlikle birleştirilmiş zengin bir anlatı mozaığı barındırıyor ve yakalanmamak için kanalizasyona sığınan bir grup Vatan Ordusu askerini izliyor. Komünist olmayan direniş Almanlar tarafından yok edilirken Sovyet ordusunun nehrin öbür yakasında öylece beklediğinden söz edemeyen Wajda, isyancıları alışılmadık bir sevecenlikle ele alıyor.

An unforgettablely vivid depiction of the last days of the 1944 Warsaw uprising against the German Nazis, Kanal was co-awarded (with *The Seventh Seal*) a

special jury prize at the 1957 Cannes Film Festival, establishing Wajda as a major new international film talent. His second film - and the second part of his war trilogy - features a rich mosaic of meticulously combined narratives, following a band of surviving Polish Home Army soldiers that takes to the sewers to avoid capture. Unable to allude to the fact that the Soviet Army was waiting just across the river while the Germans wiped out the non-Communist resistance, Wajda portrayed the insurgents with unaccustomed sympathy.

KÜLLER VE
ELMASLAR
ASHES AND
DIAMONDS

Yönetmen Director Andrzej Wajda
Oyuncular Cast Zbigniew Cybulski,
Ewa Krzyzewska, Wlenczyslaw
Zastrzezynski, Adam Pawlikowski,
Bogumil Kobiela
Polonya Poland 103', 1958,
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

Sinemanın 100. yılına adanmış film, Wajda'nın savaş üçlemesinin olağandışı son bölümünü oluşturan, kuşkuyla yer bırakmayacak bir başyapıt ve savaş sonrası Avrupa sinemasının gerçek bir kilometre taşı. Jerzy Andrzejewski'nin romanından uyarlanan film, savaşın son, barışın da ilk gününde geçiyor; genç bir Vatan Ordusu askeri (bu, Zbigniew Cybulski'nin en ünlü rolüydü) bir Komünist yetkilili görevlendiriliyor. Savaş sonrası rejiminin tanımladığı geleceğiyle geçmişi arasında kalmış bir Polonya vizyonunun dikkatle işlenmiş siyasal nüanslarından daha önemlisi, geçiş dönemindeki bireylerin karşı karşıya kaldığı ve Wajda'nın her zaman büyük bir anlayışla ele aldığı ahlaki ikilemler. Cybulski'nin son derece "cool" performansı -kara gözlükler, dişlerinin arasında bir kibrit ve kadınlarla yaptığı gevezelikler- ona "Polonya'nın James Dean'i" lakabını kazandırmıştı.

This film is the extraordinary final installment in Wajda's war trilogy and an unquestionable masterpiece, a true landmark of postwar European cinema. With a screenplay by Jerzy Andrzejewski, based on his novel, the film is set on the last day of the war and the first day of peace, when a young Home Army soldier (Zbigniew Cybulski, in his most famous role) is assigned to assassinate a Communist official. More important than the carefully etched political nuances in this vision of a Poland poised between past and a future defined by its postwar regime are the moral dilemmas faced by individuals in a time of transition, always treated with great humanity by Wajda. Cybulski's way-cool performance - complete with dark shades, match cocked between his teeth and easy banter with the ladies - earned him the title, the "James Dean of Poland."

GECE TRENİ NIGHT TRAIN

Yönetmen Director Jerzy Kawalerowicz
Oyuncular Cast Lucyna Winnicka,
Leon Niemczyk, Teresa Szmigielówna,
Zbigniew Cybulski, Helena Dabrowska
Polonya Poland 99', 1950,
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

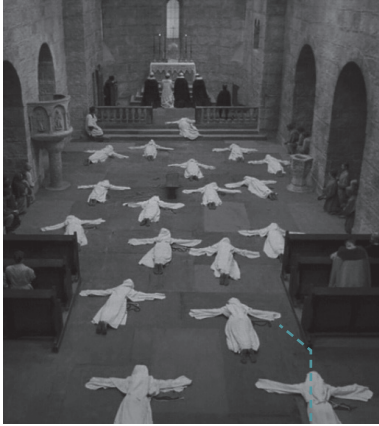

Jerzy ve Marta adında iki yabancıya, Baltık Denizi kıyısına giden bir gece treninde, aynı yataklı kompartımanın bileti kesildiği ortaya çıkıyor. Trende aynı zamanda Marta'nın reddettiği ama yakasını kurtaramadığı sevgilisi de var. Polisler, firarı bir katili aramak için trene bindiğinde söylentiler havada uçmaya başlıyor ve suçlu olarak baş karakterlerden biri gösteriliyor.

Two strangers, Jerzy and Marta, accidentally end up holding tickets for the same sleeping chamber on an overnight train to the Baltic Sea coast. Also on board is Marta's spurned lover, who will not leave her alone. When the police enter the train in search of a murderer on the lam, rumors fly and everything seems to point toward one of the main characters as the culprit.

MELEKLERİN RAHİBESİ JOAN MOTHER JOAN OF THE ANGELS

Yönetmen Director Jerzy Kawalerowicz
Oyuncular Cast Lucyna Winnicka,
Mieczysław Voit, Anna Ciepiewska
Polonya Poland 112', 1961,
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

1634'te Fransa'da, Loudun'da "içlerine şeytan giren" bir grup rahibenin meşhur ve belgelenmiş hikayesinden yola çıkan (daha sonra Ken Russell, kendi filmi Şeytanlar için de bu hikayeyi kullanacaktı) yönetmen Jerzy Kawalerowicz, son derece kışkırtıcı ve görsel olarak da şaşırtıcı bir film yarattı. Manastırın şeytan çarpmış baş rahibesi Joan rolünde Lucyna Winnicka'nın ve sorunlu rahip Jozef Suryń rolünde Mieczysław Voit'in olağanüstü performanslar sergilediği bu Kawalerowicz başyapıtı; inanç, baskı, fanatiklik ve cinsellik hakkında derinden rahatsız edici bir arayış niteliğinde.

Taking the infamous and documented 'demonic possession' of a group of nuns in Loudun,

France in 1634 as his starting point (events subsequently also adapted by Ken Russell for his notorious film The Devils), director Jerzy Kawalerowicz created an intensely provocative and visually astonishing film. Aided by an extraordinary performance by Lucyna Winnicka as Mother Joan, the possessed Mother Superior of the convent, and Mieczysław Voit as the troubled priest Father Józef Suryń, Kawalerowicz's masterpiece is a profoundly disturbing exploration of faith, repression, fanaticism and sexuality.

MASUM BÜYÜCÜLER INNOCENT SORCERERS

Yönetmen Director Andrzej Wajda
Oyuncular Cast Tadeusz Lomnicki,
Krystyna Stypulkowska,
Wanda Koczeska
Polonya Poland 87', 1960,
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

Jerzy Andrzejewski'nin (Küller ve Elmaslar) senaryosundan yola çıkan ve çok genç bir Jerzy Skolimowski'ye yer veren filmde Wajda, 20'lerinde bir grup Varşovalı'nın; motosikletler, kolay flörtler ve cazdan oluşan bir bohem hayatını anlatıyor. Tıp fakültesinden yeni mezun olmuş Bazylı, mesleğinden ilerlemekten çok davul çalmaya meraklıdır. Serseri arkadaşı Edmund, genç ve güzel bir kadının ilgisini çekmek için Bazylı'den yardım ister, ama son tren de gittikten sonra kadını tren istasyonuna götüren Bazylı olur... *Masum Büyücüler*, 1950'lerin sonlarında Doğu Bloğu ülkelerini etkisi altına almaya başlayan Stalin sonrası rahatlamayı çok iyi yakalıyor, bir yandan da özgürlüğün getirebileceği zevk ve korkular üzerine kafa yoruyor.

Working with a screenplay by Jerzy Andrzejewski (*Ashes and Diamonds*) and a very young Jerzy Skolimowski, Wajda chronicles a soft bohemia made up of motor scooters, easy flirtations and jazz enjoyed by a group of Warsaw 20-somethings. Bazylı, a recent graduate from medical school, is more dedicated to playing drums than to pursuing his profession. Fellow hipster Edmund asks Bazylı's help in attracting the attention of a beautiful young woman, but it's Bazylı who winds up walking her to the train station, after the last train has already departed... Innocent Sorcerers brilliantly captures the post-Stalin thaw that had begun to sweep through the Eastern bloc countries by the late '50s while meditating on the pleasures and repression that freedom can bring.

SUDAKİ BİÇAK KNIFE IN THE WATER

Yönetmen Director Roman Polanski
Oyuncular Cast Leon Niemczyk,
Jolanta Umecka, Zygmunt Malanowicz
Polonya Poland 94', 1962,
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

Roman Polanski'nin ilk uzun metrajlı filmi, hala pek çok eleştirmen tarafından en iyi yapıtları arasında sayılan müthiş bir psikolojik gerilim. Hikayesi basit, ama karakterlerin duyguları ve eylemleri son derece ciddi sonuçlara yol açıyor. Hafta sonunda yat gezisine çıkan bir çiftte genç bir otostopçu katılınca, iki adam arasında kadının ilgisini çekmek için psikolojik bir savaş başlıyor. Firtına yüzünden küçük mürettebat grubu güverte altına sığınmak zorunda kalıyor ve gerilim giderek artıyor, doruğa ulaşıyor. Keskin diyaloglar ve acımasızca girişken bir kamera sayesinde Polanski; korku, aşağılanma, cinsellik ve saldırganlık üzerine rahatsız edici bir incelemeye imza atıyor. Bu çarpıcı ilk film sayesinde Polanski dünya çapında üne kavuştu, Time dergisine kapak oldu ve ilk Oscar adaylığını kazandı.

Roman Polanski's first feature is a brilliant psychological thriller that many critics still consider among his greatest work. The story is simple, yet the implications of its characters' emotions and actions are profound. When a young hitchhiker joins a couple on a weekend yacht trip, psychological warfare breaks out as the two men compete for the woman's attention. A storm forces the small crew below deck, and tension builds to a violent climax. With stinging dialogue and a mercilessly probing camera, Polanski creates a disturbing study of fear, humiliation, sexuality, and aggression. This remarkable directorial debut won Polanski worldwide acclaim, a place on the cover of Time, and his first Oscar nomination.

ZARAGOZA'DA BULUNMUŞ EL YAZMASI THE SARAGOSSA MANUSCRIPT

Yönetmen Director Wojciech Has
Oyuncular Cast Zbigniew Cybulski,
Iga Cembrzyńska, Elżbieta Czyżewska,
Gustaw Holoubek
Polonya Poland 182', 1965,
siyah-beyaz black and white
Lehçe, Türkçe altyazıyla
Polish with Turkish subtitles

Has'ın psikedelik epik filminin yakın zamanda baştan sona yenilenmiş hali. Napolyon İspanya'yı işgal ettiği sırada, iki asker bir anda tuhaf bir elyazması buluyor. Kitap, Alfonso von Worden'in (Zbigniew Cybulski - Küller ve Elmaslar) maceralarını anlatıyor. Alfonso tehlike dolu Sierra Morena dağlarından geçerken bir dizi etkileyici karakterle görüşürken rastlantısal bir biçimde karşılaşılıyor ve yolculuğu tekrar tekrar sektete uğruyor. Tunuslu prensesler, kendilerinin kuzeni ve nişanlısı olduğunu söylüyor Alfonso'ya; bir okült konular alimi tüccarlar arasındaki kan davaları ve çingenelerin karşı karşıya kaldığı güçlükler konulu şaşırtıcı hikayeler anlatıyor. Ve tabii Alfonso İspanyol Engizisyonu'yla karşılaşmayı hiç beklemiyor. Wojciech Has'ın, Jan Potocki'nin başyapıtından uyarladığı Zaragoza'da Bulunmuş El Yazması, 1960'ların en önemli kült filmlerinden biri. Filmin hayranları arasında Luis Bunuel ve David Lynch gibi yönetmenlerin yanı sıra Grateful

Dead'den müzisyen Jerry Garcia da var. Çizgi-roman sanatçısı Neil Gaiman'ın "labirent içinde labirent" olarak tanımladığı anlatım biçimi, hikaye içinde hikaye içeriyor ve insan doğasını şaşırtıcı bir biçimde araştırırken hem korkutucu, hem komik olabiliyor.

Fully and recently restored version of Has's psychedelic epic. During Napoleon's invasion of Spain, two soldiers discover a strange manuscript at an Inn. The book chronicles the adventures of Alfonso van Worden (Zbigniew Cybulski - Ashes and Diamonds). Alfonso's passage through the dangerous Sierra Morena Mountains is repeatedly interrupted by seemingly random encounters with an assortment of larger than life figures. Tunisian princesses inform Alfonso that he is their cousin and their betrothed; an occult scholar ensnares Alfonso with confounding stories about feuds between Merchants and hardships faced by gypsies. And of course, Alfonso never did expect the Spanish Inquisition. Adapted from explorer Jan Potocki's magnum opus, Wojciech Has' The Saragossa Manuscript is a major cult film of the 1960s. Its admirers include filmmakers Luis Buñuel and David Lynch as well as musician Jerry Garcia of The Grateful Dead. Its approach to storytelling, admirably described by comics artist Neil Gaiman as "a labyrinth inside a maze", features stories within stories, alternatively frightening and comical in its mind-bending exploration of human nature.

13 - 28 ŞUBAT FEBRUARY 2014 GÖSTERİM PROGRAMI SCREENING SCHEDULE

13 ŞUBAT FEBRUARY
PERŞEMBE THURSDAY
19:00 Kanal Canal

14 ŞUBAT FEBRUARY
CUMA FRIDAY
19:00 Sudaki Bıçak
Knife in the Water

21:00 Gece Treni
Night Train

15 ŞUBAT FEBRUARY
CUMARTESİ SATURDAY
14:00 Kanal Canal

16:00 Küller ve Elmaslar
Ashes and Diamonds
18:00 Masum Büyücüler
Innocent Sorcerers

16 ŞUBAT FEBRUARY
PAZAR SUNDAY
14:00 Zaragoza'da Bulunmuş
El Yazması

18:00 The Saragossa
Manuscript

18:00 Meleklerin Rahibesi
Joan
Mother Joan of the
Angels

19 ŞUBAT FEBRUARY
ÇARŞAMBA WEDNESDAY
19:00 Masum Büyücüler
Innocent Sorcerers

21 ŞUBAT FEBRUARY
CUMA FRIDAY
19:00 Zaragoza'da Bulunmuş
El Yazması

19:00 The Saragossa
Manuscript

23 ŞUBAT FEBRUARY
PAZAR SUNDAY
14:00 Gece Treni
Night Train

16:00 Masum Büyücüler
Innocent Sorcerers
16:00 Meleklerin Rahibesi
Joan
Mother Joan of the
Angels

26 ŞUBAT FEBRUARY
ÇARŞAMBA WEDNESDAY
19:00 Küller ve Elmaslar
Ashes and Diamonds

27 ŞUBAT FEBRUARY
PERŞEMBE THURSDAY
19:00 Sudaki Bıçak
Knife in the Water

İndirimli Müze giriş biletiyle (5 TL) bir seans izlenebilir.
Admission with reduced museum tickets (5 TL).
Pera Müzesi Dostları, Pera Film programlarına ücretsiz katılıyor!
Screenings are free of admissions for Friends of Pera Museum!

SUNA VE İNAN
KIRAÇ VAKFI

Polonya Cumhuriyeti
İstanbul Başkonsolosluğu

Eski Dostlar, Yeni Liderler:
600 yıllık Türkiye - Polonya
Diplomatik İlişkileri

BEYAZPERDE

işbirliğiyle / in collaboration with